

Motion till riksdagen 2008/09:U348

av Kent Olsson m.fl. (m, c, fp, kd, v, mp)

Tibet, Kina och mänskliga rättigheter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbeta för en fredlig lösning för Tibet och se till att mänskliga rättigheter efterlevs.

Motivering

Trots förhoppningar om att sommar-OS 2008 skulle leda till en mer progressiv politik i Peking skedde under perioden augusti 2007 till augusti 2008 en dramatisk försämring, såväl människorättsligt som politiskt, i Tibet. Man måste räkna med en ytterligare försämring under perioden efter OS då den kinesiska regeringen känner sig friare att utvidga sina operationer i Tibet när omvärldens fokus har minskat.

Trots att det pågår samtal mellan kinesiska tjänstemän och Dalai lamas representanter råder det allvarliga tvivel om den kinesiska regeringens uppriktiga strävan att finna fredliga lösningar för Tibet genom någon form av avtal med Dalai lama. De tibetanska sändebuden har förklarat att om samtalen i fortsättningen ska ha någon mening, måste det finnas något konkret tecken på att den kinesiska regeringen verkligen är intresserad av att göra framsteg.

Under 2008 har vi inte kunnat skönja någon framgång beträffande något av nyckelfällen av tibetaner som fängslats på politisk grund för att de fredligt gett uttryck för sin åsikt och/eller religiösa tro, bl.a. de fall som belysts av EU och FN såsom den 11:e Panchen lama Gedhun Chökyi Nyima, Bangri Rinpoche och Dolma Kyab.

Den 14 mars 2008 exploderade våldet i den tibetanska huvudstaden Lhasa med över 20 dödade kineser och obekräftade uppgifter om hundratals tibetanska dödsoffer. Våldet den 14 mars hade dock föregåtts av fredliga protester i fyra dagar av munkarna i Lhasa, som av de kinesiska myndigheterna möttes

Fel! Okänt namn på

med misshandel och arresteringar. Under de följande veckorna rapporterades över 125 protester från platser över hela den tibetanska högplatån. Redan omfattningen av dessa protester är ett tydligt tecken på hur djupt det tibetanska missnöjet är och att Pekings förtryckarpolitik misslyckats i regionen.

Protesterna var präglade av icke-våld men möttes ofta med våld från statsmakten. Det finns synnerligen trovärdiga bevis på att kinesiska myndigheter dödat tibetanska munkar, barn och kvinnor efter att ha öppnat eld mot de protesterande.

Sedan detta ”Våruppror” har Tibet varit helt stängt. Man tror att tusentals tibetaner fortfarande sitter i förvar utan åtal. Man hyser genuin oro för att de kinesiska myndigheterna nu, sedan Peking-OS avslutats, kommer att börja göra upp räkningen med tibetanerna. Partitjänstemän i Tibet har redan antytt att det kan bli aktuellt med dödsstraff för de protesterande.

Dalai lama är den högste ledaren för det tibetanska folket och har konsekvent förespråkat fredliga lösningar för Tibet. Nu är Dalai lama emellertid 73 år gammal, och oroligheterna i mars 2008 är ett tecken på att trycket från det kinesiska styret gjort att många tibetaner upplever att de befinner sig vid bristningsgränsen. Fönstret för en fredlig lösning kommer inte att stå öppet i evighet. Den svenska regeringen måste med stor kraft verka för en lösning.

Den svenska regeringen och dess partner inom EU måste vara utomordentligt vaksamma för ytterligare förtryck i Tibet och söka förmå de kinesiska myndigheterna att snabbt frige de tibetaner som hållits fängslade sedan mars månad eller se till att de delges en formell anklagelse för någon förbrytelse. Om de åtalas ska de ges en fri och rättvis rättegång med alla rättigheter som garanteras under Kinas förpliktelser till internationella avtal.

Regeringen bör även klart och otvetydigt uttrycka och visa sitt stöd för Dalai lamas diplomatiska bemödanden att lösa situationen i Tibet på fredlig väg. Samtidigt bör regeringen i egenskap av medlem i EU-trojkan och därefter ordförande för EU göra bruk av EU-kommittén för mänskliga rättigheter liksom under toppmötet EU–Kina att ta upp frågan om Tibet. Inte minst bör Sveriges regering i FN:s råd för mänskliga rättigheter ta upp frågan huruvida Kina uppfyller de mänskliga rättigheterna och undersöka Kinas tillämpning av de FN-överenskommelser som landet har undertecknat.

Stockholm den 1 oktober 2008

Kent Olsson (m)

Rolf K Nilsson (m)

Johan Linander (c)

Birgitta Ohlsson (fp)

Annelie Enochson (kd)

Hans Linde (v)

Ulf Holm (mp)

Sven Bergström (c)

Tina Acketoft (fp)

Gunilla Tjernberg (kd)

Gunilla Wahlén (v)

Bodil Ceballos (mp)